

היום 22 במאי היה בפסטיבל קאן היום הארוך ביותר לאותם משוגעים לידבר ש נכנסו בשעה תשע בבוקר לאולם מיראמאר ויצאו ממנו בשעה שש בערב. וכל אותה עת ראו רק סרט אחד. עם שעה הפסקה בצהריים. שמו של הסרט הוא היטלר, סרט מגרמניה. זמן הצגתו כשבע וחצי שעות.

קשה מאד לתמצת משהו מקיף ומורכב כל כך בכמה מלים. הסרט מנסה, בסופו של דבר, להובק חוויה, מחשבות, היר-הורים, פילוסופיות-חיים, השקפות על אמנות ופוליטיקה ועוד הרבה מאד דברים, המאפיינים את גרמניה של היום. זה צריך להיות חלק שלישי בטרילוגיה של הבמאי האנוס יורגן סיברברג, על גרמניה הווה בדמיונות שווא, במאה השנים האחרונות, טרילוגיה ששני חלקיה הראשונים היו לודוויג, המלך הבתול וקארל מאי. בסרט הראשון מדובר בלודוויג השני, שהגשים היותו בסמכות שנתן לו הכתר, והקים את אותם אבני הדרך בארכיטקטורה ובמור-סיקה הגרמנית שהם חומר לתולדות האמ-נות עד היום. בסרט השני מדובר באיש שהוא ספק קלאסיקן של הסיפורות וספק מיתומן, איש שספריו אינם מוגדרים על-הסוף כספרות אסקפיסטית למבוגרים או ספרות הרפתקת לילדים, איש שלא יצא מעולם מגרמניה (וישב שנים בכלא) וכל ספריו מתרחשים במערב הפרוע פרי דמיונו או במיזרח התיכון, ששימשו לו ולרבים מקוראיו, מלט מן המציאות שסביבו, ואילו החלק השלישי בחיפוש המתמיד הזה של העם הגרמני אחרי ה"גראל", גביע השלמות והאושר הקיים רק בדמיון, הוא הסרט על היטלר, האיש שהשתמש במצוי-אות ביעילות רבה כל כך, עד שהצליח כמעט להגשים עלי אדמות את העולם שהנהו בסיוטיו.

השתיקה הרועמת, אף אחד מן הסרטים אינו נמצא בישראל ואינו ניתן לצפייה כאן. אך אי-אפשר לעבור בשתיקה על התופעה, במיוחד לאחר מיברק ומכתב שהגיעו למברק העוטם הזה מן הבמאי סיברברג עצמו. הבמאי, שנוכח בהקדנה בקאן, ועקב אחרי מי שראה את הסרט מההתחלה ועד הסוף (בהזדמנות קודמת יצא בהתקפה מוחצת על הביקורת הגר-מנית, המתירחסת בחוסר-רצינות לעבודתה), דאג להודיע לכל כי הסרט יצא לאחריה לפרים (שם הוא מיצג בשני חלקים, לסי-רוגין, בימים וזוגים החלק הראשון), בימים בלתי-זוגיים החלק השני), שהביקורת בצרפת הקדישה לו מקום נרחב, אבל לעומת זאת, השתיקה באמצעי-התיקשורת בגרמניה נמשכת, והוא היה מאד מבקש לקבל תגובות רבות ככל האפשר על סרטו, אולי כדי להוציא את הגרמנים עצמם מאדישותם המכוונת.

סיברברג אינו עושה סרטים ככל האדם. בהזדמנויות רבות הביע אמונתו ש"הקול" נוע הוא המוסיקה של מחר". רעיון שהוא

הזכונה

לנורד

הטפיל (פאריס, תל-אביב, אי-טליה) — העובדה שסרט זה מח-כה כבר שלוש שנים, כדי למצוא מקום שבו יוקרן, היא תעודת עניות לקולנוע בארץ. לעומת זאת, העובדה שהוא בכל זאת מוצג, פותחת פתח תיקווה קטן, שאולי לא הכל אבוד ועוד נזכה לראות דברים שאינם על טהרת המסחריות.

לא שהטפיל הוא סרט מסובך או חסר פיתויים לציבור הרחב. יש בו סצנות מין נועזות בשפע, כולל מיסגל ליד גופתה של ישישה שנפחה נשמתה; יש בו חתיכות ויש בו עירום. חוץ מזה, כל מה שרוצה הסרט להביע, נאמר בקול גדול ורם כל כך, שאין כלל צורך להיות מתוחכם כדי לרדת לסוף דעתו. הוא מצויר את הכנסיה הקתולית בבזו ובלעג, כמוסד מתחסד דמוי עלוקה. הוא קורע לגזרים את האצולה המתנוונת של דרום-איטליה, בדימויים שבהם זועק הריקבון לשמיים. והוא מזמין להתקומם נגד החברה הזו, כי רק מי שיעשה זאת, יוכל למצוא מקומו כנר-אדם במלוא מובן המילה.

כל זה בא לידי ביטוי בסיפור על בן מישפחת עניים שמצליח כימעט להיות כומר, אך מתחיל לפתע לגמגם (אדם בעל מצפון אינו יכול אלא לגמגם כשעליו לשאת דרשות צבועות). מאחר והוותיקאן אינו מכיר בכמרים מגמגמים, הוא נשלח לטפל בבן הנכה של מישפחת אצולה בדרום-איטליה. שם הופך המטפל לטפיל, אחרי שהוא משרת את התאוות המיניות של האם השתלטנית, את ההזיוע המיניות של הבת החשקנית, ואת הסיבות להת-

על ענברים

ואנשים

הרפתקאות ברנרד וביאנקה

(גת, תל-אביב, ארצות-הברית) — וולט דיסני נפטר מזמן, אבל ה- מסורת שלו תימשך לעד. ולא רק המסורת, אלא גם ה- הצלחות המצליחים (כך נקרא הסרט במקור) גרף כבר הרבה אדמה, כסף בכל רחבי העולם, ולא קשה להבין מדוע. זהו אחד הסרטים המעטים היום, שהורים יכולים לשלוח את ילדיהם ללא חשש, ואפילו ללא צורך להסביר להם אחר-כך מה ראו, ומדוע ראו את אשר ראו. הכל ברור ומובן כשמש.

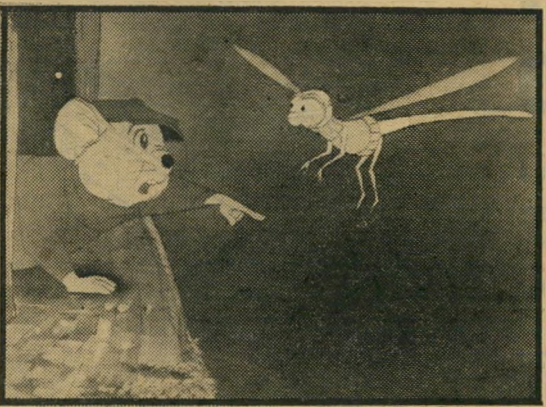
הגיבורים, ברנרד וביאנקה, הם שני עכברים קטנים ונחמדים, שיוצאים להציל יתומה שנחטפה מבית-יתומים עליזי משכונאית מרשעת, כדי לשלוף מבור, בתחתית ה- אדמה, את היהלום הנדיר "עין השטן". מיבצע ההצלה הוא באחריות של אירגון עכברים בינלאומי הקורא לעצמו "המצילים". האירגון, כפי שרומז הסרט, דומה לאו"ם אבל מטרותיו הרבה יותר אנושיות. מלבד שני תנינים מרושעים, כל שאר החיות הנקלעות בדרכם של בינרד וביאנקה מושג-טים עזרה, החל מאורויל, האלבטרוס שמטיס אותם לאי הנידח, שם נמצא היהלום, ועד לאווינורוד הילק שמתנדב לשמש מדחף לסירת ההצלה (העובדה שאווינורוד הוא גם

קליבר ומוריקונה: מצב מסויים

אבדות האב, שאיבד אונו יחד עם מנהיגו הדגול מוסוליני. אחרי שכל מיני רמאים מקומיים הפועלים בשם רוח הקודש אינם מצליחים לרפא את הנער הנכה, נשלח עם מגמגם — שאינו מוציא הגה מפיו כל הסרט — יחד עם הנער ללורה, מקום שם הבתולה הקדושה מושיעה את חסרי הישע.

סרג'ו נאסקה, במאי איטלקי צעיר, הוא איש זועם על מצב מסויים באיטליה ומביע את זעמו בצורה מאד משכנעת. ומה עוד אפשר לדרוש מסרט?

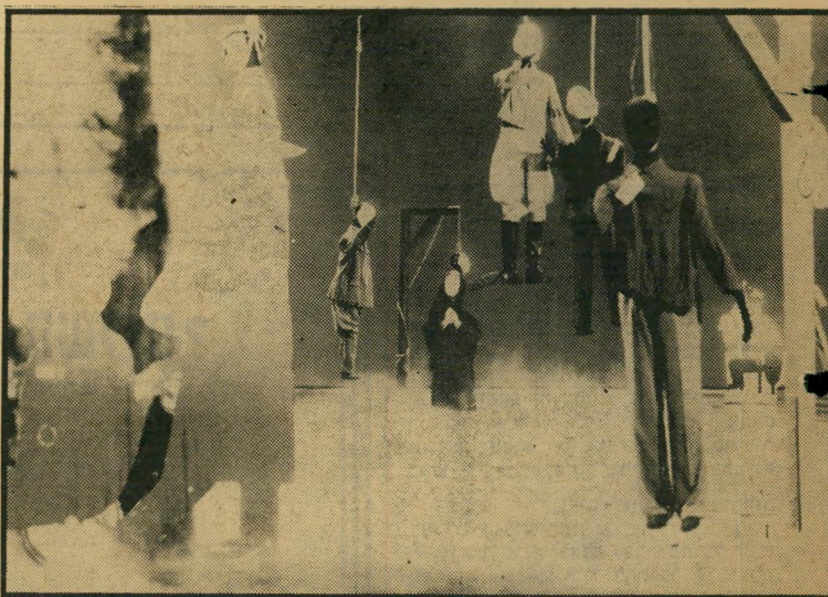

ברנרד וביאנקה: מזון אידיאלי

שם של מנועי סירות, ודאי לא פגמה בהכנסות הסרט). כל המרכיבים האופייניים לסרטי דיסני נמצאים כאן. ואם האיפיון המדוקדק, המקורי והאנושי מאד, של מיקי מאוס או דונלד דאק חסר כאן, זה לא יפריע לאיש. סרטי וולט דיסני הינם מזון אידיאלי לילדים בחופשה, והרפתקאות ברנרד וביאנקה ממשיך במסורת זו.

הממשיכות להתקיים היום, בתוך האנשים ובהשוואות שונות. בשבע וחצי שעות אפשר להספיק לומר דברים רבים על הנושא הזה. החל בתי-אוריה הקובעת שהיטלר היה תוצאה הגיו-נית והכרחית של הנסיבות שנוצרו באי-רופה, תוצאה ששאבה עוצמתה מן האספק-טים החברתיים והפוליטיים שנוצרו אחרי מילחמת-העולם הראשונה. מן הרצון של שיכבה קאפיטליסטית מסויימת להשתלט על העולם, ומן הפחד מפני הקומוניזם הסובייטי, שארב בפתח, מן המצוקה של האינטלקטואלים ואפילו מן העמדה שנקטו היהודים באותו הזמן. היטלר הוא התגש-מות הכמיהה הסודית והצרכים הכמוטים של התקופה. אומר סיברברג בסרטו. אסור לשכוח, מוכיר עוד הסרט, שהיטלר נבחר בבחירות דמוקרטיות. שהוא הצהיר על כוונותיו מן הרגע הראשון, אבל איש לא עצר את היל האוחזת במאכלת. כפי שעצרו את ידו של אברהם לפני שהעלה את יצחק על המוקד (ההשוואה היא של סיברברג). ואילו בובה בדמות גבלס מכ-ריוה שבעוד מאה שנה תהיה זו אחת התקופות הזוהרות ביותר בתולדות גרמניה, יעשו עליה סרטים ויספרו עליה סיפורים. כי בסופו של דבר היטלר היה האיש שהיה מוכן להקריב את מצפונו למען האחרים. (המשך בעמוד 46)

חזרה על מה שניסו אנשי האוונגארד להשיג בצרפת עוד בשנות העשרים. כדי להשיג את מטרתו משתמש סיברברג בדימויים סמליים רבים, בבובות ובמעמדים תיאטראליים, במוסיקה קלאסית מפורסמת מאד ובהשאלות מכוונות מתולדות הקולנוע ומתולדות האמנות. הוא מאלץ את הצופה להשתמש בכל אוצרות הידע שברשותו, בנושאים פוליטיים, רוחניים ופסיכולוגיים, כדי שיוכל לפענח בכל רגע את התמונות שמוצגות בפניו. סרטינו אינם מספרים סיפור במובן המקובל של המילה, ואין ספק שסיברברג הוא תופעה יוצאת דופן. סרט מגרמניה. הסרט מתולק לאר-בעה חלקים עיקריים. הראשון נושא את שם הסרט עצמו: היטלר, סרט מגרמניה. החלק השני הוא חלום גרמני, החלק השלישי סופה של אגדת חורף, והחלק הרביעי אנו, ילד הגיהנום. הסרט הזה צריך להיות המישפט של היטלר, נאמר כבר בתחילתו, ומספר, הצריך כנראה לייצג את הבמאי, מודיע: "העולם שבו גדל היטלר ואני עצמי הגנו הסרט הזה". אבל ממשך הסרט. מאחר ואין לנו היטלר, כדי להציג אותו בפניכם, יצטרך כל אחד לשחק את היטלר שלו, בבית, מול המראה... וזו בעצם הגישה של הסרט. לא אדולף היטלר הוא המעניין את סיברברג, אלא השאריות של היטלר

כובות ב"היטלר" — סרט מגרמניה" השתיקה בגרמניה — נמשכת